

Інтелектуальна власність та патентознавство-2:

Патентознавство і набуття прав

Робоча програма навчальної дисципліни (Типа Силабус) для ІАТ

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	13 Механічна інженерія 17 Електроніка та телекомунікації
Спеціальність	134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка 173 Авіоніка
Освітня програма	Інженерія авіаційних та ракетно-космічних систем Літаки і вертольоти Системи керування літальними апаратами та комплексами
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна(денна) /дистанційна
Рік підготовки, семестр	1 курс (5-й курс), осінній семестр
Обсяг дисципліни	2 кредити ECTS , 60 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік
Розклад занять	Лекції: середа 12-20 Практичні заняття середа 14-15
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.т.н., доцент Чікін Сергій Вікторович chikinsv@ukr.net Практичні / Семінарські: доцент Чікін Сергій Вікторович chikinsv@ukr.net ; Лабораторні – не передбачені
Розміщення курсу	https://classroom.google.com Код курсу: 7hrjo36 http://patent.inf.ua/IP-2019-2.zip

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- використовувати нормативно-правові акти та міжнародні договори в професійній діяльності, які регулюють правовідносини в сфері інтелектуальної власності;
- використовувати методи оцінки об'єктів права інтелектуальної власності для подальшої їх комерціалізації, в тому числі для продажу ліцензій і трансферу технологій;
- виконувати патентно-інформаційні дослідження, використовувати методологію творчої діяльності та використовувати нормативно-правові акти та міжнародні договори для набуття прав на різні об'єкти права інтелектуальної власності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння

навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗНАННЯ:

- основних систем пошуку патентної інформації та баз даних Укрпатенту, регіональних патентних відомств та Всесвітньої організації інтелектуальної власності;
- основних етапів порядку набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності;
- положень нормативно-правових актів України та міжнародних договорів, що регулюють відносини в сфері створення та охорони інноваційних об'єктів господарської діяльності;
- загальних засад правової охорони об'єктів інтелектуальної власності;

УМІННЯ:

- визначати об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності;
- виконувати патентно-інформаційні дослідження для визначення рівня техніки;
- готувати первинні документи для набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності (складати матеріали заявок).

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна «Інтелектуальна власність та патентознавство» продовжує як професійно-орієнтовані дисципліни так і дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки та має професійно-правове спрямування. Дисципліна «Інтелектуальна власність та патентознавство» зв'язана з дисциплінами «Правознавство», «Цивільне право», «Міжнародне право», «Основи конституційного права», «Інформаційне право» «Економіка та організація виробництва», «Основи наукових досліджень» та іншими суспільно-економічними та професійно-орієнтованими дисциплінами.

2. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Створення і патентно-інформаційні дослідження об'єктів прав промислової власності 1.1 Патентна інформація і документація. 1.2 Патентні дослідження.

Тема 2 Правова охорона результатів науково-технічної творчості. 2.1 Охорона об'єктів патентного права. 2.2 Охорона прав на промислові зразки. 2.3 Охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності. 2.3.1. Охорона прав на компонування напівпровідникових виробів. 2.3.2. Охорона прав на сорти рослин. 2.3.3. Охорона прав на комерційну таємницю. 2.3.4. Охорона прав на наукове відкриття. 2.3.5 Охорона прав на раціоналізаторську пропозицію.

Тема 3 Правова охорона комерційних позначень. 3.1 Охорона прав на комерційні найменування. 3.2 Охорона прав на торговельні марки. 3.2 Охорона прав на географічні зазначення.

Тема 4 Правова охорона авторських та суміжних прав. 4.1 Авторське право. 4.2 Суміжні права. 4.3 Управління авторськими і суміжними правами.

3. Навчальні матеріали та ресурси

Література до теми 1:

Офіційний бюлетень "Промислова власність" / Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/of-bulletin>

Описи до патентів України на винахід (корисну модель) / Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/opisi-patentiv>

Міжнародна патентна класифікація (МПК) / Режим доступу: <https://base.uipv.org/mpk2009/index.html?level=c&version=2>

Міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ) / Режим доступу: <https://base.uipv.org/locarno/>

Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП) / Режим доступу:

<https://nice.uipv.org>

Міжнародна класифікація зображувальних елементів знаків / Режим доступу:

<https://base.uipv.org/vienna/>

Загальні відомості для користувачів патентної інформації / Режим доступу:

<https://ukrpatent.org/uk/articles/zagvid>

ДСТУ 3574-97 Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення /

Режим доступу: <https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/ДСТУ-3575-97-Патентні-дослідження.pdf>

ДСТУ 3575-97 Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення / Режим доступу:

http://www1.nas.gov.ua/infrastructures/Legaltexts/Others/dksms/Documents/DSTU_3574-97.pdf

Література до теми 2:

Цивільний кодекс України (глави 38 - 42 та 46) / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>

Як здійснити патентування винаходу (корисної моделі) за процедурою Договору про патентну кооперацію (РСТ)? / Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/inventions#8>

Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/print1218034688041545#Text>

Патентування промислового зразка в іноземних державах / Режим доступу:

<https://ukrpatent.org/uk/articles/industrial#9>

Закон України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів» / Режим

доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр/print1218034688041545#Text>

Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>

Література до теми 3:

Цивільний кодекс України (глави 43 - 45) / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/print1218034688041545#Text>

Реєстрація знака в іноземних державах / Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/signs#8>

Закон України «Про правову охорону географічних зазначень» / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14/print1218034688041545#Text>

Література до теми 4:

Цивільний кодекс України (глави 36 та 37) / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Закон України «Про авторське право і суміжні права» / режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>

Закон України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері

авторського права і (або) суміжних прав» / Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19#Text>

Навчальний контент

4. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Теоретична частина (24 години)

Тема 1 Створення і патентно-інформаційні дослідження об'єктів прав промислової власності

1.1 Патентна інформація і документація. Офіційні бюлетені «Промислова власність», «Авторське право та суміжні права» і «Охорона прав на сорти рослин». Описи до патентів на винаходи і корисних моделей: структура, коди INID, зазначення номерів заявок. Міжнародна патентна класифікація (МПК). Міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ). Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП). Міжнародна класифікація зображувальних елементів знаків. Патентна інформація.

1.2 Патентні дослідження. Життєві цикли об'єкту господарської діяльності. Цілі проведення патентних досліджень, Засади застосування ДСТУ 3575-97 «Патентні дослідження. ...». Складові процеси патентних досліджень. Предмет пошуку, вибір країн та глибини пошуку. Патентний формуляр.

Тема 2 Правова охорона результатів науково-технічної творчості.

2.1 Охорона об'єктів патентного права. Поняття «винахід (корисна модель)», «винахідник». Об'єкти винаходів (продукти і процеси) та корисних моделей (пристрої і процеси). Об'єкти, які не можуть отримати правову охорону як винаходи (корисні моделі). Строк дії патентів на винаходи і патентів на корисні моделі. Умови патентоздатності винаходів (новизна, винахідницький рівень, промислова придатність) та корисних моделей (новизна, промислова придатність): визначення та зміст умов. Набуття прав на винахід (корисну модель): поняття заявки і її змісту, заявник, Порядок проведення експертизи заявок на винаходи і заявок на корисні моделі. Права та обов'язки власника патенту. Врегулювання правовідносин «творець – його роботодавець» по відношенню до службового ОПІВ. Набуття прав на винаходи в іноземних державах.

2.2 Охорона прав на промислові зразки. Визначення термінів «промисловий зразок» та «виріб». Види промислових зразків (площинні, об'ємні, комбіновані). Умови правової охорони. Поняття «новизна» та «індивідуальний характер» промислового зразка. Зареєстрований та незареєстрований промислові зразки. Обсяг правової охорони. Об'єкти, які не можуть охоронятись як промислові зразки. Строки чинності майнових прав на зареєстровані і незареєстровані промислові зразки. Набуття прав на промисловий зразок: зміст заявки, порядок експертиз. Набуття прав на промислові зразки в іноземних державах.

2.3 Охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності. 2.3.1. Охорона прав на компонування напівпровідникових виробів. Поняття «компонування напівпровідникового виробу» та «напівпровідниковий виріб». Строк дії свідоцтва про реєстрацію компонування. Оригінальність як умова охороноздатності. Склад заявки на реєстрацію компонування та порядок її розгляду. 2.3.2. Охорона прав на сорти рослин. Суб'єкти права на сорти рослин. Строк чинності майнових прав на сорт. Умови охороноздатності сорту (новизна, відмінність, однорідність, стабільність). 2.3.3. Охорона прав на комерційну таємницю. Поняття «комерційної таємниці». Яка інформація може і не може бути віднесена до комерційної таємниці. Строк чинності, майнові права. Види відповідальності за порушення. 2.3.4. Охорона прав на наукове відкриття. Визначення поняття «наукове відкриття». Права автора наукового відкриття. 2.3.5 Охорона прав на раціоналізаторську пропозицію. Поняття «раціоналізаторська пропозиція». Об'єкти та обсяг охорони. Суб'єкти та їх права.

Тема 3 Правова охорона комерційних позначень.

3.1 Охорона прав на комерційні найменування. Поняття «офіційне найменування юридичної особи» і «комерційне найменування» та їх принципова відмінність. Майнові права на комерційне найменування та строк їх чинності.

3.2 Охорона прав на торговельні марки. Поняття «торговельна марка» («знак для товарів і послуг»). Функції торговельної марки. Об'єкти торговельної марки та її різновиди. Що не може бути об'єктом торговельної марки. Строк чинності свідоцтва про реєстрацію торговельної

марки та умови її охороноздатності. Основні підстави для відмови в реєстрації. Зміст заявки на реєстрацію торговельної марки та порядок її розгляду (зокрема формальна експертиза та кваліфікаційна експертиза). Приклади спорідненості товарів і послуг. Перевірка на графічну, фонетичну і семантичну схожість. Визнання знаку добре відомим. Міжнародна реєстрація знаків (зокрема за Мадридською угодою і за Протоколом до Мадридської угоди).

3.2 Охорона прав на географічні зазначення. Поняття «географічне зазначення» та «назва місця походження товару». На які географічні зазначення не надається правова охорона. Умови охороноздатності. Строк дії свідоцтва про реєстрацію. Зміст заявки на реєстрацію.

Тема 4 Правова охорона авторських та суміжних прав

4.1 Авторське право. Об'єкти і суб'єкти (автори творів, автори аудіовізуальних творів, автори збірника творів, перекладачі, співавторство) авторського права. Виникнення, розповсюдження і поширення авторського права. Твори, що не вважаються об'єктами авторського права. Зміст авторських прав. Терміни дії авторських прав. Поняття «використання» та «відтворення» твору (комп'ютерної програми, бази даних). Дії, які не визнаються порушенням авторського права, у тому числі права на комп'ютерну програму.

4.2 Суміжні права. Об'єкти і суб'єкти (суміжного права. Виникнення суміжного права. Особисті немайнові і майнові суміжні права і строк їх дії.

4.3 Управління авторськими і суміжними правами. Суб'єкти управління авторськими і суміжними правами. Організації колективного управління: організаційні засади; основні функції.

Порушення авторського права і суміжних прав. Порядок захисту авторського права і суміжних прав. Способи цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав. Порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет. Зобов'язання постачальників послуг хостингу щодо забезпечення захисту авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет. Способи забезпечення позову у справах про порушення авторського права і суміжних прав.

Практична частина (12 годин)

5. Самостійна робота студента/аспіранта

Вивчення

статтю 31 закону «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» про дії, які не визнаються порушенням прав на винаходи (корисні моделі);

статтю 22 закону «Про охорону прав на промислові зразки» про дії, які не визнаються порушенням прав на промислові зразки;

частину 6 статті 16 закону «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» про дії, які не визнаються порушенням прав на торговельну марку;

статей 21 – 23 та 25 закону «Про авторське право та суміжні права» про дії, що не визнаються порушенням авторських прав;

статей 50 – 53 закону «Про авторське право та суміжні права» про захист авторського права. У тому числі і в мережі Інтернет.

Виконання практичних завдань з пошуку аналогів та складання матеріалів заявок на набуття прав.

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Зазначається система вимог, які викладач ставить перед студентом:

- студент бере участь у відео лекціях і відео практичних заняттях під ніком, що складається з прізвища, ініціалів та шифру групи. Наприклад: **Іванов І.І. ОА-01мп**;

- виконані практичні завдання надсилаються на електронну адресу викладача, який веде практичні заняття, рецензуються, відсилаються студенту для усунення недоліків і після їх усунення знову надсилаються викладачеві.
- викладач має право анулювати результати виконання студентом практичних завдань внаслідок порушення академічної доброчесності.

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: експрес-опитування під час занять, модульний контроль.

Семестровий контроль - залік

Рейтингові бали:

за теоретичну частину дисципліни – максимум **59 балів**:

МКР-1 (тест за темами 1 і 2 = 29 питань) – тах 29 балів,

МКР-2 (тест за темами 3 і 4 = 30 питань) - тах 30 балів,

за практичну частину – максимум **41 бал**;

ПР-1 – тах 7 балів; ПР-2 - тах 20 балів; ПР-3 - тах 7 балів і ПР-4 - тах 7 балів.

(Деталізація PCO по практичній частині в методичних матеріалах по ПЗ)

Умови допуску до семестрового контролю: набрати **60 балів і більше**, у тому числі по практичній частині **не менше 21 балу**.

Студент, якого не влаштовують набрані за семестр бали, відмовляється від них і складає семестровий тест (33 питання: 32 питання по 3 бали, 1 питання – 4 бали)..

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

8. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

відсутня

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом, к.т.н. ЧІКІНИМ Сергієм Вікторовичем

Ухвалено кафедрою конструювання машин (протокол № 06 від 24 червня 2020 року)